

souši

Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity

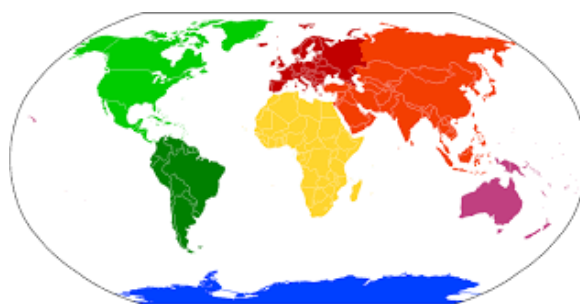
Tento cíl se zaměřuje na ochranu života na souši. Podle OSN každý rok na světě mizí 13 milionů hektarů, což je zhruba rozloha Česka a Slovenska dohromady. V důsledku sucha a rozšiřování pouští mizí každoročně asi 12 milionů hektarů zemědělské půdy. V současnosti hrozí 22 % druhů živočichů na Zemi vyhynutí. Všechny druhy, které jsou ohroženy vyhynutím, jsou zapsány na takzvaném Červeném seznamu druhů, který každé dva roky vydává Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN). Nyní obsahuje seznam na 80 000 druhů. Cílem OSN je tedy především zajistit ochranu všech suchozemských ekosystémů. Důležité je také snížit odlesňování, obnovit zničené lesy a podstatně zvýšit zalesňování a obnovu lesů na celém světě.

VIDEO MATERIÁL:

Zdroj:

<https://www.youtube.com/watch?v=WkethbNqNIM>
Aktivity: Deštné pralesy a naše budoucnost - 45 minut
1. Úvodní aktivita - brainstorming - 5 minut

Pedagog na tabuli **napíše heslo „Tropické deštné lesy“** a studenti mají za úkol říkat vše, co se jim vybaví. Pedagog nápady zaznamenává na tabuli. Každý student dále dostane vytištěnou mapu světa, do které vyznačí největší světové deštné lesy a napíše jejich názvy.

Mapa světa:

2. Aktivita: Práce s textem / 25 minut:

Pedagog rozdělí studenty do čtyř skupin, každá z nich obdrží text o tropických deštných lesích, který si studenti přečtou a odpoví na otázky pod textem. Také si na základě informací v textu zkontrolují, jestli do mapy světa správně vyznačili největší tropické lesy a zda uvedli správně jejich názvy.

Text:

Tropický deštný les, též tropický deštný prales, je zalesněný biot s trvale teplým a vlhkým podnebím. Podmínkou je, aby klima bylo vlhké skutečně celoročně (dolní hranice celoročních srážek 2000 mm, vlhkost vzduchu 100%). Nejrozsáhlejší je Amazonský deštný prales, dále Konžský deštný prales a pralesy na poloostrovech Přední a Zadní Indie. Krom nich ještě existují menší ostrovní pralesy v Karibiku, Indickém oceánu a rovníkové oblasti Pacifiku.

Tropické deštné lesy mají jen velmi mírně kladnou bilanci, pokud jde o *produkci kyslíku*. Je v nich ale vázáno obrovské množství oxidu uhličitého a mají obrovský podíl na kyslíku už vytvořeném. Jejich likvidace, zejména vypalování, spotřebovává jimi kdysi vyrobený kyslík a vrací v jejich biomase vázaný oxid uhličitý zpět do atmosféry.

Tropické deštné lesy jsou *biotem s největším počtem druhů organismů na Zemi*. Je velmi pravděpodobné, že zde žije celá řada dosud nepoznaných rostlin i živočichů. Také se odhaduje, že v nich žijí dvě třetiny všech známých rostlinných a suchozemských živočišných druhů naší planety Země.

Největší lékárnou světa se *tropické deštné lesy* nazývají z důvodu výskytu velkého

počtu přírodních léčiv. Téměř polovina užívaných léků pochází z tropických deštných lesů. Vědci jsou přesvědčeni, že zde bude v budoucnu objevena celá řada dalších léků.

Lidé měli na lesy větší vliv než jakýkoli jiný suchozemský ekosystém. **Mýcení lesů začalo** s rozvojem zemědělství před 10 000 lety a od té doby zmizela téměř čtvrtina lesního pokryvu zeměkoule. V současnosti probíhá odlesňování nejrychleji v tropech, kde nejvíce ohrožuje rostlinný a živočišný svět a také atmosféru. Pokud jde o tropické deštné lesy, tak za posledních 100 let již zmizelo z povrchu zemského více než 50 % jejich rozlohy (na poč. 20. století byla rozloha tropických deštných lesů asi 16 mil. km², dnes je to cca 7 mil. km²).

V zalidněných částech tropů, jako jsou Indie a jižní Čína, byla většina původních porostů vykácena již před několika tisíci lety a zbývající enklávy se intenzivně využívají coby zdroj **palivového dříví**. V tropických deštných lesích začalo kácení doopravdy až v polovině 20. století, ale dnes probíhá v neslýchané míře.

V některých oblastech je hlavní příčinou růst počtu obyvatel, neboť **rostoucí populace** vyžaduje stále více půdy. Například v Kostarice se rozsah tropického deštného lesa zmenšil v období let 1940 – 1980 o tři čtvrtiny. Většina pralesů Afriky je vykácena, v devadesátých letech je obrovským tempem ničen prales Malajsie. V Asii zmizela mezi lety 1960–90. V roce 1975 byla Amazonie prakticky nedotčena, dnes je jí vypáleno 15 %. Rychlost odlesňování se během osmdesátých let zdvojnásobila – dnes jsou pralesy mýceny tempem 160 000 km² za rok (více než rozloha Anglie). V Amazonii nebo v Indonésii, proces odlesňování urychluje mezinárodní obchod s kvalitním dřevem a často nedochází ani k pokusu o novou výsadbu.

Půdy v deštných lesích jsou obvykle chudé na živiny, takže země zbavená vegetace a **využívaná rolníky dává obvykle nízké výnosy** a jen na krátkou dobu. Odlesněná půda je použitelná jako zemědělská obvykle 2–4 roky. **Navzdory mnoha ochranným aktivitám a vyhlášením nových obrovských rezervací a národních parků, úbytek tropických deštných lesů pokračuje.** Byla vykácena aspoň polovina areálu původních tropických lesů a další čtvrtina může zmizet do roku 2050. Nejpesimističtější odhady hovoří i o zmizení všech tropických lesů do roku 2050.

Těžba a výroba palmového oleje má v současné době za následky nekonečné odlesňování obrovských ploch tropických deštných lesů. Palmový olej, díky jehož výrobě jsou lesy káceny, je jednou z ingrediencí jídel či mýdel, a stal se také důležitou surovinou bionafty. Ekologicky významné lesy, které jsou káceny, jsou ale také domovem pro mnoho tříd a druhů živočichů a rostlin, včetně ohrožených orangutanů a velice významných rašelinných močálů bohatých na uhlí.

Následky kácení tropických deštných lesů jsou půdní eroze, povodně, zanášení údolních nádrží a řek, sesuvy půdy, pokles intenzity srážek, případně sucha, ztráta možnosti místních obyvatel používat les jako zdroj dřeva a plodin. V důsledku kácení hrozí vymírání mnoha druhů organismů. Mizí zároveň možná léčiva. Následuje také genocida domorodých obyvatel a mizení jejich kultur. Mezi důsledky pravděpodobně patří i nárůst globálního oteplování.

Organizaci Greenpeace se podařilo dosáhnout značných úspěchů v ochraně pralesů v Amazonii a v Africe a v současné době své síly zaměřuje zejména na deštné pralesy v Indonésii. Cílem Greenpeace je dosáhnout naprostého zastavení kácení deštných pralesů do roku 2020.

Odpovězte na otázky:

1. Co je to tropický deštný les? Čím se vyznačuje? Kde se nachází a jak se jmenují největší deštné lesy?
2. Proč jsou pro nás tropické deštné lesy životně důležité?
3. Jsou tropické deštné lesy ohrožené (jejich fauna, flora, obyvatelé)? Pokud ano čím?
4. Můžeš nějak ty sám přispět k ochraně tropických deštných lesů? Jak?

3. Závěrečná prezentace/15 minut

Každá skupina představí ostatním, jak odpověděla na jednu z otázek. Pedagog bude klást doplňující otázky na základě informací z textu. Společně se také na závěr se studenty pedagog vrátí k nápadům z první aktivity (brainstorming) a doplní případně další informace.

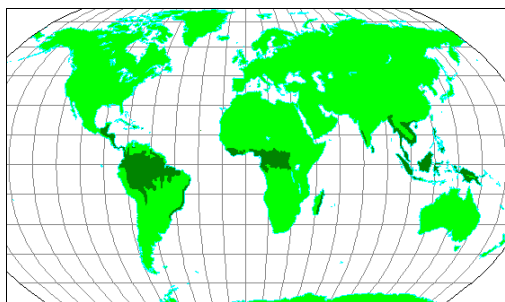
Zdroje: Wikipedie, GLOBÁLNÍ PROBLÉMY SVĚTA – TROPICKÝ DEŠTNÝ LES – pracovní list

<https://www.google.cz/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=de%C5%A1tn%C3%A9%20pralesy%20a%20glob%C3%A1ln%C3%AD%20probl%C3%A9my>

<http://www.ekolog.jsemin.cz/Problematika-kaceni-pralesu.html>

Další informace:

Mapa tropické deštné lesy

Teoretické informace

Podle OSN každý rok na světě mizí 13 milionů hektarů, což je zhruba rozloha Česka a Slovenska dohromady. V důsledku sucha a rozšiřování pouští mizí každoročně asi 12 milionů hektarů zemědělské půdy. V současnosti hrozí 22 % druhů na Zemi vyhynutí. Všechny druhy živočichů, které jsou ohroženy vyhynutím, jsou zapsány na takzvaném Červeném seznamu druhů, který každé dva roky vydává Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN). Podle poslední aktualizace obsahuje seznam na 80 000 druhů a s každou další aktualizací druhů přibývá.

Cílem OSN je tedy především zajistit ochranu všech suchozemských ekosystémů. Důležité je také snížit odlesňování, obnovit zničené lesy a podstatně zvýšit zalesňování a obnovu lesů na celém světě. Dobrým příkladem je česká nezisková organizace Kedjom-Keku, která se snaží o obnovu horského mlžného lesa na severozápadě Kamerunu. O jednom místním muži, který se o záchranu snaží již mnoho let, také Kedjom-Keku natočili film Muž, který sází stromy. Jinému muži v Burkině Faso, se vysazováním stromů dokonce podařilo zastavit poušť. O záchranu lesů a pralesů se ve svých kampaních zasazují také Greenpeace.

Hledání řešení:

Ochrana lesů a přírody v Čechách na stránkách hnutí Duha:

<http://www.hnutiduha.cz/nase-prace/priroda-lesy>

Rozvojovka o životním prostředí obecně,

<http://www.rozvojovka.cz/zivotni-prostredi>

Koalice proti palmovému oleji

<http://stoppalmovemuoleji.cz/>

Zdroj:

<http://www.adra.cz/opravdovysvet/komiksova-soutez/cil-15-zivot-na-sousi>